

Perşembe
15
1ci Teşrin
1942

SAYI — 1154 — SENE 4
TELEFON: 23200
TELGRAF: İstanbul İhdam
ADRES: CAGALOĞLU
NURUOSMANIYE
CADDESİ No. 54
ABONE 3 aylık 450 6 aylık 750 yıllık 1400

İHDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

Fransız Deniz Kuvvetleri Umum
Müfettişliği ihdas edildi

Bern, 14 (A.A.) — Vişiden bildirildiğine göre, Amiral Darlan, Amiral Olive'i bütün Fransız deniz kuvvetleri umum müfettişliğine tayin etmiştir. Amiral Olive'in yerine Şimali Afrika Fransız deniz kuvvetleri Başkumandanı ve Bizerte vâsi olan Amiral Moreau tayin edilmiştir.

AMERİKADA MÜŞAHEDELER

Birer Şehir Halinde Çalışan Ford Fabrikaları

Fabrikaya giren ham maddeler bir saat sonra tayyare olarak çıkıyor - 75-80 yaşında ameleler ve 680 kör işçi! - Amele ücreti ayda 300 dolar olunca öğretmenler amele yazıldılar - Detroit'teki vatandaşlarımız - Kanada'da seri halinde tayyareci yetiştiren mektep.

Yazan: ABİDİN DAVER

Nevyork, 14 (Telsizle) — Amerikanın meşhur sanayi merkezlerinden biri olan Detroit'te geçirdiğimiz ilk gün, bir insan dehâsının kendisi memleketine ve dünyaya ne kadar kazandırabileceğini bize öğretti. 1903 senesinde 30 kadem murabbaî bir küçük dükkânda ilk otomobilini tek başına yapan Henri Ford'un bugün yüz binlerce işçi çalıştırıyor ve günde binlerce uçak yapan muazzam fabrikaları vardır. Bugün bunları memleketinin hizmetine verdikten başka yeni uçak ve motor fabrikaları kurmuş ve hükümetin malı olan bu fabrikaları kendisi işletmeye başlamıştır. Donanmaya işçi ve usta yetiştirmek için kendi kesesinden bir mektep kurmuştur. Burada senede binlerce usta, işçi, yetiştirilmektedir.

Ford'un fabrikalarından ikisini içlerinde otomobille doluşarak gezdik. Bunlardan yalnız birinin içinde 50 kilometrelik çöpe yol ve 200 kilometrelik demiryolu var; fabrika 700 kilometre murabbaî alana ıssal ediyor. Kocaman bomba tayyareleri seri usulde imal ediliyor. Bir taraftan fabrikaya giren ham madde diğer taraftan tayyare olarak çıkıyor; hem de bir saat içinde...

Ford'un başka bir fabrikası da, top harici, her türlü harp malzemesi ve motorlu vasıta yapıyor. Bu, bir fabrika değil, on binlerce işçinin karıncağı gibi çalıştığı ve insan kolu ve kuvveti yerine makinenin kaim olduğu bir şehirdir. Yeni fabrikalar yıldırım hızla inşa ediliyor. İşçilerin ayda 300 dolara yakın para verdiği için kadın ve erkek birçok öğretmenler amele yazılmışlardır. Bunlar Ford mektebinde kurs gördükten sonra makine başına geçmektedirler.

Detroit'te ikinci gün Kraysler fabrikasının 15 ay evvel yeni kurup işlettiği tank fabrikasını gezdik. Burada otuz tonluk tanklar yine seri usulde yapılıyor. Fabrikadaki imalatı yakından tekkik ettik. Taze taze çıkan tankların tecrübelerini seyrettik. Fabrikaların imalatı hakkında rakam zikrine mezu değiliz. Fakat tahmin edilen miktarlara varılmış, hattâ geçmiştir. Hudson fabrikası da donanma için harp levazımı yapılmaktadır. Detroit şehrinin nüfusa bir sene zarfında yeni gelen amele ile 500 bin kişi artmıştır.

Detroit'te geçti 30 sene evvel gelmiş ve muhtelif fabrika ve işlerde çalışan yüzlerce vatandaşlarımız var. Onlarla da bir akşam Çocuk Esirgeme Kurumu şubesinde toplanıp gördüğümüz pek sevindiler, biz de garibetli kârdeslerimizi görmekten pek memnun olduk ve bu samimi hasbihalde tatlı bir beyecan duyduk.

General Elektrik fabrikalarını gezdikten sonra Kanada hükümetinin daveti üzerine tayyare ile yola çıktık. Montreal tayyare

(ARKASI S. 3, SÜ. 5)

Londrada Ehemiyyetli müzakereler

C. Afrika Başvekili
Londraya gitti

Cenubi Amerika Başvekili
General Smuts

Londra, 14 (A.A.) — Cenubi Afrika Birliği Başvekili M. Smuts, müsavere ve müzakerelerde bulunmak üzere İngiltere'ye gelmiştir.

Maresalin beyanatı

Londra, 14 (A.A.) — Cenubi Afrika Başvekili Maresal Smuts gazetelere yaptığı beyanatta şunları söylemiştir:

"Müttefiklerin, şimdi ellerinde tuttukları kaynaklarla zaferi el-

(ARKASI S. 3, SÜ. 5)

Pasifikte bir Amerikan harp gemisi ile Japon uçakları arasında bir çarpışma sahnesini gösteren resmi resim

Salomon Civarında Altı Japon Harp Gemisi Batırıldı

Japonların ayrıca bir kruvazörleri ile dört muhriplerinin de battığı sanılıyor

Amerikan muhriplerinden biri batırıldı, bir çok harp gemileri de hasara uğradı - Japonların şimdiye kadar 80 harp gemisi batırılmış, 94 gemisi de hasara uğramış

Vaşington, 14 (A.A.) — Reemen bildiriyor: Salomon takım adaları civarında 6 Japon harp gemisi batırılmış diğer 4'si de hasara uğratılmıştır. Batan gemiler bir kruvazörle dört torpido muhribidir. Hasara uğrayanlar bir hafif kruvazörle bir muhrip. Bunların da batmış olmaları muhtemeldir.

Bir Amerikan muhribi batmış ve bir çok Amerikan harp gemisi hasara uğramıştır.

Japon gemi kayıpları 401'e yükseldi

Vaşington, 14 (A.A.) — Amerikanların Japon donanmasını uğratmış okulları son beşerette neticesinde Pearl Harbour'ından beri sa de Amerikan kuvvetleri tarafından batırılmış veya hasara uğratılmış olan Japon harp gemileri ile muavin gemilerinin miktarı 401'e ulaşmıştır. Gazeteler tarafından yapılan ve resmi tebliğlere istinad eden gayri resmi hesaplar düşmanın 80 harp gemisinin batırılmış olduğunu, 23 harp gemisinin de batmış olmasının muhtemel bulunduğunu ve 94 geminin hasara uğratıldığını göstermektedir. Diğer hesaplara nazaran 195 gemi batırılmış, 50 geminin batmış olması muhtemel bulunmuş ve 156'sı hasara uğratılmıştır.

Vaşington, 14 (A.A.) — Bahriye nazırlığı, harban başvekilinden deniz kuvvetlerinin uğradıkları kayıpları bildiren listeyi neşretmiştir. Buna göre Amerikan deniz kuvvetlerinden 4259 u ölü, 1453 ü yaralı ve 711 i kayıp olmak üzere 15423 kayıp vardır. 991 kişilik yeni liste, 460 ölü 239 yaralı ve 592 kayıp denizciyi

İki Nutkun Tefsirleri

Gazeteler Ruzvelt ve Çörçilin nutukları için diyorlar ki:

"Sür'atle taarruza geçmek stratejisinin tatbiki lâzım,"

Londra, 14 (A.A.) — Ruzvelt ve Çörçilin yeni zamanında söylenmiş oldukları nutuklar, bu sabahki Londra gazetelerinin başyazılarının mevzuunu teşkil etmektedir. Bu gazeteler, şiddetle anın başına düşüncelerini rücu etmekten hali kalmamaktadırlar. Bu düşünce de şudur: Kurmancılığın tevdi ve mümkün olduğu kadar sür'atle taarruza geçmek stratejisinin tatbiki.

Daily Herald ile Daily Telegraph, başyazılarına koydukları başlıklarda zikri geçen nutukların harbin yeni bir safhasına işaret olduğundan bahsetmektedirler. Bu yeni safha, zanneden M. Ruzvelt'in kaygısı teşkil etmiş olan harbi sonuna isal edecektir. Amerikan reisicumhuru, yalnız harpten bahsetmemekte, aynı zamanda suh gayelerinin batırılmaktadur.

(ARKASI S. 3, SÜ. 4)

Tass'a göre

Mareşal Von Bock tevkif edilmiş

Ankara, 14 (Radyo gazetesi) — Reend Tass ajansının verdiği fakat hepiz teyid edilmeyen bir habere göre senk cephesi komutanlarından mareşal Von Bock tevkif edilmiştir.

İki muhrip denize indirildi
Vaşington, 14 (A.A.) — İki yeni muhrip denize indirilmiştir.

Almanlar dört günde 18 gemi batırdılar

Batırılan gemilerden ikisi on bin kadar asker taşıyordu

Birleşik milletler de şimdiye kadar bir buçuk milyon tonlâto tutarında İtalyan ticaret gemisini batırdılar

Berlin, 14 (A.A.) — Alman hususi tebliği: Alman denizaltıları, yeniden düşman için çok kayımlı ve seri kıtaat taşıyıcı mahsus yük gemilerini tahrip ederek batırmışlardır. Bunlardan 23456 tonlâto tutarında İngiliz «Oreades» gemisi Kap açıklarında ve 20119 tonlâtoluk «Düses of Athol» İngiliz Kanada yolcu gemisi Kap ile Fritown arasında batırılmıştır. Silâh ve malzemelerle birlikte Orta Şark ve Mısra gönderilen kuvvetleri taşıyan ve 9 ilâ 10 bin kişi alan bu yük gemileri bilhassa bu hizmetler için yapılmış iki sür'atli gemi idi. Aynı sularda 17425 tonlâto tutarında başka iki gemi daha batırılmıştır.

(ARKASI S. 3, SÜ. 1)

Japon Başvekili Bir Nutuk Söyledi

Başvekil İngiltere ve Amerikayı yere serinece kadar harp edeceğiz diyor

Ankara, 14 (Radyo Gazetesi) — İtalya radyosunun bildirildiğine göre Japon başvekili bir nutuk söyleyerek esmülemiş demistir ki:

İngilizler ve Amerikalılar yere serinece kadar harbe devam edeceğiz!

EKMEK

Ankara, İstanbul ve İzmirde de Belediye-lerce temin edilecek

Tekaüt, dul ve yetim maaşı alanlar beslemeğe mecbur oldukları kimseleri birer beyanname ile bildirecekler

Albümüm tekaüt, dul, yetim ve malûhiyet maaşı alanlarla hidematı vataniye tertibinden maaş alanların ekmeçlik huzubut ihtiyacılarının Toprak Mâb-sulleri Ofisi Umum Müdür Rûğünce temininin kararlaştırılmış olduğunu yazmıştı. Şehri mazde bu kabil ne kadar vatandaş bulunduğunu maaş kayıtlarına bakılarak Ankara'ya bildirilmiştir. Fakat bunların beslemeğe mecbur oldukları vatandaşların unları da Ofişçe temin edileceğinden şehrimizde tekaüt, dul, yetim ve malûhiyet maaşı alanlarla hidematı vataniye tertibinden aylık alanlar beslemeğe mecbur oldukları kimseleri (zevce, evlat, anne, büyük anne, kız kardeş, torun) göstermek üzere birer beyanname vermeğe mecbur edileceklerdir.

Ankara muhabirimiz bildirildiğine göre Ankara Defterdarlığı ve Muhasebe Hususiyesi bu kabil vatandaşların yardım itibaren bu ayın 17 inci günü saat 13 e kadar birer beyan-

(ARKASI S. 3, SÜ. 5)

ALMANLARA GÖRE

Kafkasyada

Tahkimli Mevziler Alındı

Cephelerde tedafü vaziet başlamış

Berlin 14 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığı tebliği:

Kafkasyada Malkopan Tuap se'ye giden yol üstünde pike uçak teşkillele desteklenen Alman kütaları, yeniden hâkim tepeleri ve yüksek müstahkem mevkiileri hücumla zaptetmişlerdir. Bu münasebetle yalnız bir tümen kesiminde 100 den fazla müstahkem düşman istinat noktaları ele geçirilmiştir. Stalingrada ve don cephesinde Sovyetlerin bazı karşılık taarruzları ve hücum hareketleri püskürtülmüştür.

Volga doğusunda Alman savış uçakları gündüz asker ve mizeme kafilelerini ve diğer düşman hava alanlarını bombalamışlardır.

Cephenin merkez kesiminde bir düşman mukavemet noktasının tahribi sırasında 64 kazemat ele geçirilmiş ve bir miktar esir alınmıştır.

Cephelerde tedafü vaziyet başladı

Londra, 14 (A.A.) — Dün a şam: bir Alman zabiti radyoda harbin dördüncü kıyının başlan gıcında Alman ordularının taarruz hareketleri bırakarak te-

(ARKASI S. 3, SÜ. 1)

AKINTIYA KÜREK

SÜRGÜN?

Yazan:

NACİ SADULLAH

Yakın tarihli gazetelerimizden birinde bir kaza kaymakama, cadde ortasında biçakla hücum edildiğini okuduk: Ve öğrendik ki, bu cür'etkârane tecavüzün faili, İstanbuldan kovulmuş sabıkah bir... «Sürgün»-miş.

Minimini bapışlanesi senelerdenberi bombos duran bir başka kazamız, sükkına alışkın halkın alışmadığı hâdiseler sahne oluyormuş: Bize bu nâhoş havadisi veren gazeteden öğreniyoruz ki, bu «halkın alışmadığı hâdiselerin failleri, İstanbuldan kovulmuş sabıkah... «Sürgün»-lermiş.

Bir Anadolu çocuğu, bir İstanbul gazetecisine:

«Halimiz berbat, diyor, zira memleketimize zengin bir tüccar geldi. Piyasaya hâkim oldu. Hem her işi eline aldı. Bize nefes almıyorduk!»

Bu şikâyetin alt tarafını okuyunca anlıyoruz ki, orada piyasayı haraca kesen adam, İstanbuldan kovulmuş usta bir vurguncu... «Sürgün»-dür...

İstanbulun mimli vurguncusu, kasarlanmış harsızı, kurus do-

landıracısı, bulâsa âmiyane tabiriyle «anasının ipini satmış, ve ipten kazıktan kurtulmuş, sabıkahı için, Anadolu, elverişli, ve geniş bir faaliyet sahasıdır.

Çünkü İstanbul - yine halk diliyle - kazıklana kazıklana gözü açılmış, soyula soyula dikkati uyanmış, aldana aldana tecrübesi çoğalmış halkına nisbeten, Anadolu insanları, minimini burunları kurt kokusuna henüz alışmamış kuzulara benzer. Bu bakımdan, son aylarda verilmesi sıklaştıran «sürgün» kararı, müterim «kurd»-a değil, masum kuzuya zarar veren bir cezadır.

Eğer, göğsümüzdeki çabancın cerahatini, vücudumuzun yarasız kısımlarına buluşturmaya benziyen bu cezayı değiştirmez, ve kurtları kuzular arasına salmaktan daha isabetli tathir çareleri aramazsak, Anadolu'nun «sürgün»-der çekecekleri yanında, İstanbul'un vurguncudan çektikleri... Hiç kalacaktır!

